

9 ЛИСТОПАДА В УКРАЇНІ ВІДЗНАЧИЛИ ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ ТА МОВИ

«УКРАЇНСЬКА МОВА – ДУША НАЦІЇ...»

Вітання Президента України з нагоди Дня української писемності та мови

Шановні співвітчизники!

Щиро вітаю вас з нагоди Дня української писемності та мови.

Українська мова – душа нації, найбільший духовний скарб, переданий нам пращурами.

Глибоко символічно, що цього дня ми вшановуємо пам'ять Преподобного Нестора-Літописця.

Нині ми звертаємо погляд до наших витоків, бачимо гідний поваги й пошанування шлях розвитку й утвердження української мови – від безсмертних «Слова про Ігорів похід», «Слова про закон і благодать Митрополита Іларіона», «Пересопницького Євангелія» до мови нашого сьогодення.

Український народ – народ великої історії, великої культури і великої мови. Розвиткові української мови ми завдячуємо таким геніям, як Григорій Сковорода, Іван Котляревський, Тарас Шевченко, Пантелеймон Куліш, Іван Франко, Леся Українка, а також їхнім продовжувачам – Василю Стусу, Ліні Костенко, Борису Олійнику, багатьом іншим нашим видатним сучасникам.

Переконалими, українська мова як безцінне надбання народу й надалі буде консолідуючою силою нашого суспільства, надійно захищеною на благо нашої держави.

Нехай рідне слово стане для нас оберегом на все життя. Щастя всім, добра, нових здобутків в ім'я України!

Віктор ЯНУКОВИЧ.

* * *

Шановні кримчани!

День української писемності і мови відзначається у день пам'яті Нестора Літописця, одного з послідовників Кирила і Мефодія, які внесли значний внесок у розвиток культури, духовності, просвітництва.

Мова і писемність, будучи неодмінною умовою розвитку цивілізації та існування народу, сприяють національній консолідації, будівництву правової демократичної держави, збереженню духовних багатств та історичної пам'яті.

Розвиток української мови – мови видатних філософів та істориків, геніальних поетів та письменників буде безсумнівно сприяти захисту та підтримці мов національних меншин, процвітання їхніх культур, національному відродженню творчих сил народу України.

Органи влади автономії всіляко сприяють вільному розвитку мов, писемності і культур усіх національностей, що проживають на півострові.

Нехай цей день символізує дружбу, толерантність, злагоду та єднання різних етносів нашого багатонаціонального Криму.

Бажаємо усім міцного здоров'я, миру, щастя, благополуччя та взаєморозуміння на благодатній кримській землі!

Нехай неодмінно збуваються ваші мрії і реалізуються намічені плани!

Президія Верховної Ради

АР Крим

Рада міністрів АР Крим

Представництво Президента

України в АР Крим

«...ПОКИ ЖИВЕ МОВА, ЖИТИМЕ Й НАРОД...»

Коли забув ти рідну мову – яка б та мова не була – ти втратив корінь і основу, ти обчухрав себе дотла.

Коли в дорогу ти збирався, казала мати, як прощавсь, щоб і чужого научався, й свого ніколи не цурався.

Ти ж повернувся душею бідний, не просто розгубив слова, немов якийсь Іван безрідний, Іван, непомнящий родства.

Не раді родичі обновам. Чи ти об'ївся блекоти, що не своїм, не рідним словом із матір'ю говориш ти?

Ти втратив корінь і основу, казала мати, як прощавсь, бо ти зневажив рідну мову, ту, що земля тобі дала,

ту, що не вбили царські трони, ту, що пройшла крізь бурі всі, крізь глузи й дикі заборони й постала нам у всій красі.

Сяйних перлин тобі не шкода, адже, набувши вищих прав, те, що дала сама природа, ти добровільно занедбав.

В пальті строкатім, як афіша, крикливі модні кеди взув. А мати? Де ще є рідніша за рідну, котру ти забув?

Для тебе й Київ – напіврідний, і Мінськ піврідний, і Москва... Бо хто ти є? Іван безрідний, Іван, не помнящий родства!

Дмитро БІЛОУС.

Ці ДИВОВИЖНІ рядки Дмитра Білоуса, здається, нікого на світі не залишать байдужими, адже дістають до самого серця, викрешують сльозу навіть не в українця за походженням. Але, здається, й вони не зарадять сьогоднішній біді: у своїй рідній незалежній державі ми ще й досі дискутуємо мовне питання.

Чому така величезна кількість українців свідомо зреклася рідної мови? У своєму домі, на своїй землі, люди ніби соромляться говорити батьківською мовою.

Де шукати корінь цього зла й чи під силу за 19 років повернути те, що винищувалося протягом віків.

У 1720 році Петро I видав указ про заборону друкування книжок українською мовою, а в 1755 р. викладати українською було заборонено у Києво-Могилянській академії. Ще через 20 років були закриті українські школи при козацьких полках: за наказом Катерини II знищена Запорізька Січ.

У 1817 році Царський уряд заборонив викладання українською в Західних землях, а ще через півстоліття царський міністр Валуєв ще раз заборонив друк книжок українською.

«Малоросійським наречієм» заборонялося співати й ставити театральні вистави. Коли Пантелеймон Куліш переклав Біблію українською, то цей переклад був визнаний «вредним и опасным».

Це далеко не весь перелік злочинних заходів проти української мови, за якими криється гірка правда того, що половина українців говорить сьогодні російською. Це той страх, загнаний у підсвідомість, що, мабуть, передається у спадок на генному рівні. Колись ми його таки позбудемося, а зараз треба усвідомити, що не можна вимагати від пересічного українця неможливого, набиратися терпіння та займатися просвітництвом. Я маю на увазі ту свідому частину суспільства, яка може й покликана це робити. Чимало патріотів у всіх кутках нашої держави говорять про цю болючу проблему. Найсвідоміші з них – діють.

З метою поглиблення знань та виховання пошани до державної мови Громадський комітет «Український Севастополь» разом з методичним відділом ІПО Севастопольського гуманітарного університету організували й провели цього тижня серед учнів місцевих шкіл експрес-турнір, присвячений Дню української писемності. Турнір пройшов під гаслом: «Ой, яка чудова українська мова!» До участі у ньому були запрошені учні 7–10 класів, які володіли навичками пошуку в мережі Інтернет.

З умовами турніру та запитаннями учасники могли ознайомитися за наданою електронною адресою лише о 12.00 (у неділю) 7 листопада, а вже о 12.40 вони мали надіслати відповіді. Увесь захід був розрахований на 40 хвилин плюс ще 15 хвилин, коли тривала обробка листів.

Треба віддати належне організаторам, запитання виявилися дуже цікавими. Думається, варто навести деякі з них: – Кого з українських письменників називають сучасним Гомером? – Іменем якої української письменниці названо комету, відкриту в 1985 році вченими Кримської астрофізичної обсерваторії? – Яка літера-чужоземка щасливо прижилася в нашій абетці з часів прийняття Християнства? (Продовження на 4-й стор.)

На фото: голова Громадського комітету «Український Севастополь» Микола Владзімирський з однією із переможниць конкурсу Софією Іващенко.

ПЕРЛИНИ СЛОВА УКРАЇНСЬКОГО

9 листопада в Універсальній науковій бібліотеці ім. І. Франка в Сімферополі відбулося урочисте відкриття святкування Днів української писемності та мови. У ньому взяли участь працівники Постійного Представництва Президента України в автономії, представники Міністерства культури та мистецтв Криму, ДО «Всеукраїнський інформаційно-культурний центр» та різних громадських організацій, а ще кримські студенти та школярі.

До свята були підготовлені книжкові виставки і концерт силами переможців та фіналістів мистецького конкурсу «Ми – діти твої, Україно!», який відбувся наприкінці жовтня у сімферопольському Гарнізонному будинку офіцерів. У виставковій експозиції «Культура і мова українського народу», «Українська книга та писемність за тисячу років», «Дивосвіт українського слова», «З глибини віків» (давня українська література), «Живе мова – й житиме народ»,

З ПЕРШИХ УСТ

«ПОКАЗАТИ
СВІТУ,
ЩО УКРАЇНА Є»

стор. 3

МОВА ПРО МОВУ

ІНВЕСТИЙТЕ
В УКРАЇНСЬКИЙ
ПАТРІОТИЗМ!

стор. 4

ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

«И ЛЕНИН,
ВЕСЕЛЬЙ
ТАКОЙ...»

стор. 7

«Українська мова у діловому спілкуванні», «Скарбниці української писемності», розроблені спеціалістами бібліотеки, увійшли видання, а також документи про історію походження української мови, основні етапи її становлення, про сучасну мовну політику і ситуацію в країні, про роль мови в освітньому процесі та процесі розвитку суспільства.

Окрім того, поціновувачам української літератури була презентована колекція CD «Перлини українського художнього слова» – збірка літературно-музичних композицій, котра містить шедеври вітчизняної літератури у виконанні неперевершеного майстра розмовного жанру, народного артиста України, лауреата Національної премії ім. Т. Шевченка Анатолія Паламаренка.

Чимало теплих слів говорилося про українську мову й культуру під час урочистостей. Приємно було в деяких виступах чути, що з кожним роком у Криму все більше людей розуміє необхідність вивчення державної мови. Та разом з цим, мовне питання в Україні загалом і в Криму, зокрема, на жаль, ще й донині залишається тією «кrapленою» картою в політичних іграх, якою не гребують користуватися деякі політики...

Катерина КРИВОРУЧЕНКО.

* * *

У святі української писемності та мови взяв участь перший заступник Постійного Представника Президента України в АР Крим Володимир Казарін. Від імені Представництва він вручив бібліотекарям подарунок – унікальне видання «Україна. Поезія тисячоліть».

(Закінчення на 4-й стор.)

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України, Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця».

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ».

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА.

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України.
Ресстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269.

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - на сторінках газети.

Редакція застерігає собі право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (0652) 51-13-24;
відділів - 51-13-25;
51-13-27.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й поверх, кімн. 13 - 15.
E-mail: wik@swit.crimea.com
Сторінка в Інтернеті: http://svitlytsia.crimea.ua

Газета набрана і зверстана в комп'ютерному центрі «Кримської світлиці» і віддрукована у друкарні видавництва «Таврида». (95000, м. Сімферополь, вул. Генерала Васильєва, 44).
Тел.: (0652) 583-220.
Зам. ...
Наклад - ...

Видавець - ДП Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури і туризму України.
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 201-65-23.
Р/р 37128003000584 в УДК у м. Києві МФО 820019 код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: dp_giv_mktu@ukr.net
Р/р «Об'єднаної редакції газети «Кримська світлиця»: 26000452086870 в АКБ «Укрсоцбанк» м. Сімферополь МФО № 324010 код ЄДРПОУ 20679407

ПРЕЗИДЕНТ ІНІЦІУЄ ПІДВИЩЕННЯ РОЗМІРУ ДОПОМОГИ ПРИ НАРОДЖЕННІ ДИТИНИ Й ПО ДОГЛЯДУ ЗА ДИТИНОЮ

Як передає кореспондент УНІАН, про це журналістам повідомила перший заступник глави Адміністрації Президента Ірина Акімова. За її словами, до Верховної Ради України вже направлено два відповідні законопроекти.

І.Акімова повідомила, що перший законопроект передбачає збільшення розміру допомоги при народженні першої дитини до 25 тис. 50 грн. (на сьогоднішній день це 12 тис. 240 грн.), при народженні другої дитини - до 50 тис. 100 грн., при народженні третьої - до 100 тис. 200 грн.

Крім того, законопроектом передбачається збільшення разової виплати при народженні дитини до 8 тис. 350 грн. Також проектом закону збільшуються терміни, впродовж яких виплачується матеріальна допомога: для першої дитини - з 1 до 2 років, для другої дитини - з 2 до 4 років і третьої - з 3 до 6 років.

Другим законопроектом вносяться зміни до ст. 15 Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям».

І.Акімова повідомила також, що цей законопроект визна-

чає поступове збільшення матеріальної допомоги по дорозі до дитини.

«За цим законопроектом розмір допомоги на кожну дитину з 2011 року, для дитини з 3 до 13 років автоматично збільшуватиметься на 60 грн., у 2012 році - на 120 грн., у 2013 році - на 180 грн., у 2014 - на 250 грн. Для дітей від 13 до 18 років відповідний графік становитиме в 2011 році - на 100 грн., у 2012 році - на 230 грн., у 2013 році - на 360 грн. і в 2014 - на 500 грн.», - сказала І.Акімова.

При цьому вона не уточнила джерела фінансових ресурсів для забезпечення вищезгаданого підвищення розміру матеріальної допомоги.

ШОТЛАНДСЬКЕ «ВІКНО» У ТУРИСТИЧНУ ЄВРОПУ

8-11 листопада 2010 року кримська делегація взяла участь у Міжнародній туристичній біржі World Travel Market (WTM). «Мета поїздки - просування кримського туристичного продукту на міжнародний ринок, реклама курортних можливостей і презентація рекреаційного потенціалу Криму», - відзначив заступник глави кримського уряду Георгій Псарьов, що очолив кримську делегацію на виставці.

У рамках виставки представники Департаменту з туризму Шотландії запросили Крим взяти участь у своїй щорічній виставці «ABERDIN». У свою чергу, кримська сторона виступила з відповідним запрошенням - відвідати представникам Шотландії виставку «Крим. Курорти. Туризм».

Також пройшла зустріч представників кримської делегації з керівниками круїзних компаній Voyages to Antiquity, Asla Travel Group, у ході якої сторони обговорили питання підвищення кваліфікації гідів-екскурсоводів, що надають послуги круїзним туристам у Криму, навчання об-

слуговуючого персоналу іноземним мовам, відкриття пункту пропуску пасажирів через Державний кордон України у Феодосійському морському торговельному порту.

Як згадувалося раніше, Міжнародна туристична біржа World Travel Market (WTM) - це одна з найбільш значущих щорічних подій індустрії туризму, що проводиться з 1980 року.

Кримська делегація бере участь у виставці в складі об'єднаного стенду України, технічним організатором якого виступило Державне підприємство «Національний туристичний офіс». Очолив українську делегацію міністр культури й туризму України Михайло Кулиняк. А делегацію Криму - заступник Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим Георгій Псарьов. У її склад також увійшли міністр курортів і туризму автономії Сергій Кириленко, представники кримських турфірм «Селэкт Блэк Си», «Південний тур», «КЦРТ» та інші. Загальна кількість українських експонентів склала понад два десятки.

(За інформацією Міністерства курортів і туризму АРК).

КРИМСЬКІ «ГРЕНАДЕРИ» СЛУЖИТИМУТЬ У ПРЕЗИДЕНТСЬКОМУ ПОЛКУ

20 призовників вирушили з Криму до української столиці для проходження термінової служби в окремому Новоросійсько-Київському полку Президента країни.

Як повідомила прес-служба Постійного Представника глави держави в Криму, у

четвер в автономії пройшла урочиста церемонія проводів юнаків.

«На службу до Києва вирушили 20 призовників. Це - майбутня армійська еліта. При визначенні цих призовників враховувалися моральні й психологічні особливості юна-

ків, стан їхнього здоров'я й фізичної підготовки. Крім того, з особливою увагою вивчалися документи, що надійшли з місць навчання й роботи майбутніх захисників Вітчизни», - сказано в повідомленні.

Всього цієї осені на термінову військову службу з Криму буде призвано 1378 юнаків. 1213 осіб уже відбули до місця служби.

СВЯТА СПРАВА ЗАПОВІДНА - У ЧИЇХ РУКАХ?

Історія про передачу Ялтинського гірничо-лісового природного заповідника (ГЛПЗ) Міністерству охорони навколишнього природного середовища України тягнеться вже не один рік. Разом з тим, за офіційною інформацією, на початку листопада цього року Кабінетом Міністрів України було розглянуто і схвалено проект указу Президента України щодо підпорядкування природних заповідників і національних природних парків Мінприроди.

Згідно з проектом цього указу сім об'єктів змінять своє підпорядкування: національні природні парки - Галицький, Гомольшанські ліси, Шацький; і природні заповідники - Ровенський, Дніпровсько-Орильський, Черемиський і Ялтинський.

Нагадаємо, що ще 2008 року Ялтинський ГЛПЗ було виведено із підпорядкування Республіканському комітету з лісового і мисливського господарства Криму і перепідпорядковано Державному комітету з лісового господарства України. Верховна Рада автономії збиралася оскаржити це рішення, але через якийсь час Держкомліс відмінив свій наказ. Трохи згодом, згідно з указом Президента України «Про додаткові заходи щодо розвитку природно-заповідної

справи в Україні», Держкомліс погодив проект постанови Кабінету Міністрів України щодо вдосконалення управління природно-заповідним фондом України, який все ж таки передбачав передачу Ялтинського заповідника Мінприроди. Кримський Рескомліс вважав таку передачу недоцільною. Серед мотивацій такої позиції була й та, що у структурі останнього система оперативної роботи з профілактики і гасіння вогню у заповіднику налагоджена добре, а Міністерству доведеться починати роботу з нуля. Як відомо, питання боротьби з лісовими пожежами в Криму постає доволі гостро.

Протидія лісовим пожегам залишається актуальною і на сьогодні. Разом з тим, дехто з екологів переконаний, що передача Ялтинського ГЛПЗ скоріш за все піде йому на користь - будуть знешкоджено тіннові схеми експлуатації земель заповідника.

Можливо, й так, але все одно питання передачі залишається доволі неоднозначним.

Так, на думку колишнього керівника кримського Рескомлісу, заступника працівника лісового господарства України, кандидата економічних наук Анатолія Ковальського, передача Ялтинського ГЛПЗ Міністерству може призвести й до ряду проблем. Наприклад, відтоку фахівців, зниження статусу заповідника до природного парку, що, за словами Анатолія

Заповідна Ай-Петринська яйла.

Йосиповича, навпаки може відкрити широкий шлях до афер із заповідною землею та багато іншого. «Я впевнений, що будь-яке рішення подібного плану має ґрунтуватися на серйозному аналізі ситуації - коли враховані усі точки зору, коли є чітке розуміння пріоритетів у розвитку природно-заповідного фонду, лісового і мисливського господарства України та Криму зокрема, а також екології країни в цілому», - зазначив фахівець.

Ялтинський гірничо-лісовий природний заповідник було засновано 1973 року. Його площа складає 14,5 тис. га, на якій росте близько 75 видів рослин, занесених до Червоної книги України.

Площа заповідника містить три зони: заповідна - 4588 га, експозиційна - 2135 га, екосистемно-відновлювана - 7861 га.

Ідея заповідності була висловлена фахівцями ще 1895 року, а наукові кола і громадськість вважали збереження заповідних еталонів будь-якої природно-історичної області святою справою, справою совісті та честі нації.

Катерина КРИВОРУЧЕНКО.

ТИМ ЧАСОМ... Севастопольські екологи б'ють тривогу: під загрозою повного знищення зарослині ялівцеві насадження...
(Детальніше - на стор. 8).

КУРБАН-БАЙРАМ - СВЯТО ЖЕРТВОПРИНЕСЕННЯ

16 листопада - день, на який цього року припадає початок проведення свята Курбан-байрам, - буде неробочим для мусульман Криму, повідомила прес-служба Ради міністрів автономії.

Перший день свята жертвопринесення - вихідний для мусульман відповідно до постанови кримського парламенту 1993 року «Про встановлення святкових днів для громадян Республіки Крим, які сповідують іслам» і статтею 73 Кодексу законів про працю України.

Курбан-байрам (арабською - Ід аль-Адха) відзначається в десятій день дванадцятого місяця ісламського місячного календаря.

Ісламське свято нагадує про подвиг пророка Ібрагіма (Авраама). Він отримав одкровення, в якому було веління принести в жертву улюбленого сина Ісмаїла. Ібрагім мав намір виконати веління. Це стало символом вищої покори. За милістю Аллаха жертву було замінено твариною.

Мусульмани, відзначаючи Курбан-байрам, приносять у жертву домашніх тварин. У Криму зазвичай це баран. Частину м'яса потрібно віддати бідним. Заведено також відвідувати мечеті, робити візити до рідних і близьких.

<http://crimea.unian.net>

ПРЕДСТАВНИЦТВО ПРЕЗИДЕНТА: ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Шановні кримчани! Повідомляємо про те, що у Представництві Президента України в АР Крим працює пряма телефонна лінія.

Зателефонувавши за номером 550-132 (код м. Сімферополя - 0652), Ви можете звернутися зі скаргою, заявою, запропонувати свої варіанти вирішення питань соціально-економічного розвитку Автономної Республіки Крим.

Також Ви можете відправити нам лист за адресою: 95000, м. Сімферополь, пров. Совнаркомівський, 3-А, або електронною поштою на адресу: kab1@ppu.crimea.ua.

Усі листи і телефонні дзвінки будуть фіксуватися. По кожному зверненню у строки, встановлені законодавством, буде дано офіційну відповідь. Для цього необхідно вказати свої координати: ПІБ, домашню адресу, телефон, або адресу e-mail.

Також звертаємо Вашу увагу, що згідно із Законами України «Про звернення громадян» та «Про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим»

у Представництві Президента України в АР Крим (м. Сімферополь, пров. Совнаркомівський, 3-А) проводиться прийом громадян за наступним графіком:

- прийом письмових заяв фахівцями організаційно-контрольної служби Представництва та запис на особистий прийом до Постійного Представника Президента України в АР Крим: **шодня (крім вихідних та святкових днів) з 10-00 до 13-00 та з 14-00 до 17-00;**

- особистий прийом громадян Постійним Представником Президента України в Автономній Республіці Крим - **кожен останній понеділок місяця з 15-00 до 17-00;**

- особистий прийом громадян заступниками Постійного Представника Президента України в АР Крим - **кожний перший, другий і третій понеділок місяця з 15-00 до 17-00.**

Звертаємо Вашу увагу, що для запису на особистий прийом громадянин повинен пред'явити документ, що засвідчує його особу.

<http://www.ppu.gov.ua>

Віктор ПЛАКІДА:

«БЕРЕМО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА РОЗВИТОК КРИМУ»

У жовтні своїм Указом Президент України призначив Віктора Тарасовича Плакіду в. о. Постійного Представника Президента в АР Крим. Керівники Секретаріату Президента і всіх гілок влади автономії, вітаючи з входженням в цю відповідальну посаду, відзначивши високі професійні якості нового керівника, побажали йому успіхів на цій відповідальній стежі, щастя і здоров'я.

Приєднуючись до всіх добрих слів і напуття на адресу Віктора Тарасовича, вимовлених в Представництві Президента в Сімферополі, ми поставили йому кілька актуальних питань про найближчі реальні перспективи Криму.

– Спасибі за теплі привітання і напуття в роботі. Завдання перед Представництвом з точки зору його місця в системі кримських та загальноукраїнських координат стоять найвідповідальніші. Адже, як, зокрема, відзначили вітаючи, за останні роки країна в цілому втратила керівність, спостерігався відтік професіоналів. Акцентували: начальник – це не професія, навіть не покликання – це, в першу чергу, сума обов'язків, частина з яких, до речі, не набувається разом із знаннями. З них якась децима повинна бути дарована тобі батьками і Богом. Це те, що ми називаємо – необхідним загостренням почуттям відповідальності перед людьми, особливо, тим особам, котрі займають певні політичні посади.

Друга складова успіху – належне інформаційне забезпечення. Без всеосяжної об'єктивної інформації, її якісної обробки, аналізу ми не можемо ухвалювати правильні рішення. З Києва досить деталізовано і докладно в потрібному масштабі не видно, що тут відбувається у прискореному ритмі часу, тому верховна влада України довіряє нам і тій інформації, яку ми систематично подаємо. Тут потрібен серйозний професійний підхід, аналіз і виваженість. Адже саме завдяки цій інформації Президенту, нинішній верхній владі країни вдається приймати виважені рішення.

Ви знаєте, скільки відповідальних доручень Президент дав Уряду України і в тому числі – уряду автономії з розвитку Криму. Ось для того, щоб правильно виписати те чи інше положення, Президенту необхідна дуже точна інформація. Тому дякую В. Януковичу за відповідальний вибір і обіцяю, що Представництво Президента в Криму докладе всі сили і професійні знання для того, щоб з честю виконувати покладені на нас завдання. Особливо це важливо в цей час, коли Президент приділяє особливу увагу Криму, разом з Кабміном України, усіма, хто зацікавлений, щоб півострів став по-справжньому перлиною України. Ми будемо для цього робити все від нас залежне невтомно і максимально професійно.

Отже, мета зрозуміла, завдання поставлені, як то кажуть – «За роботу, товариші!» А позиція кримської влади залишається незмінною: для того, щоб ми відчували користь від нашої роботи, аби не 34% становили успіх в нашій загальній економіці, а набагато більше, треба переорієнтувати і роботу підприємств, і, відповідно, координацію та оперативне підпорядкування. Тому ця праця буде продовжена ще зваженіше й енергійніше, і я впевнений, що ми знайдемо взаєморозуміння у справі піднесення Криму, як регіону розвитку. Саме це і підкреслює сьогодні Президент і фахівці його команди. Адже Крим, у цілому, являє собою надбання не тільки нашої країни, і кожен регіон півострова хороший і неповторний по-своєму. Всі три кліматичні пояси: і гірська, і лісиста місцевість, і лісостеп несуть свою родзинку, яка і складається в поняття «перлина України».

Тому напрямок розвитку всього Криму таким чином і розробляє сьогодні команда Ради міністрів автономії – комплексно і гармонійно, де враховуються абсолютно всі пріоритети, де накопичується вся база найбільш ймовірних переваг, які, скажімо, цікаві інвестору, або корисні в першу чергу регіону – Криму і нашій країні, або можуть бути максимально близькими по освоєнню, і так би мовити – максимально рентабельні.

Адже люди, які живуть у всіх куточках півострова, однаково гідні того, щоб життя їх було краще: і Захід, і Північ, і Схід, і Південнобережжя Криму. Воно більш відоме, більш «розкручене», має яскраві-

ший «бренд» із зрозумілих причин: кліматичних умов і того внеску, який був історично здійснений у півострів ще в дореволюційні часи і після приєднання його до України. Упевнений: всі нерівномірності, диспропорції у розвитку різних регіонів півострова будуть вирівнюватися, і кожен кримчанин – де б він не жив, буде почувати себе гідним громадянином і Криму, й України. Інакше нам не можна, адже це наш обов'язок перед минулими і майбутніми поколіннями. Цей зв'язок всіх епох стародавнього сонячного півострова зобов'язує нас нині з великою увагою поставитися до того, що візьмемо в майбутнє.

Вибирати є з чого, адже Крим – це згусток і зосередження багатьох високо-розвинених цивілізацій, унікальний куточок землі за своєю природою, ландшафтом, заповідними місцями, оазами рекреації, туризму, оздоровлення. Залишки пам'яток археології, історії та культури, які зберігаються і відкриті в надрах півострова, неповторні не лише на території півдня України, але і всього світу. Тому приковують увагу не тільки найвідоміших учених і звичайних туристів, а й нас – жителів, керівників і господарників Криму, щоб, як сказав Президент України, «плекати це надбання».

На це й націлена діяльність наших нинішніх органів виконавчої влади, як в Сімферополі, так і в усіх без винятку регіонах, завдяки вертикалі влади, яка стає дедалі стрункішою і працездатнішою. Неухважний, непрофесійний підхід до Криму, явищ, які тут відбуваються, більше неприпустимий. Зазначу, що початок перетворень в Криму покладено впевнено навіть за короткі терміни. Усього за півроку вдалося з різних джерел залучити в економіку автономії додатково майже 1,5 мільярда гривень. За рахунок цих коштів вже вирішуються застарілі проблеми: вперше за багато років активно розпочалася масштабна реконструкція магістральних, об'їзних, селищних доріг, вокзалів, соціальних об'єктів, відновлено роботу з газифікації, впровадження нетрадиційних джерел енергії, купується сучасне медичне обладнання, ремонтуються школи та дитсадки. Так – наголоєливо і щоденно, наближається реальне виконання програми «Зробимо Крим перлиною України», яку вимогливо контролює наш Президент, надаючи величезну підтримку в усіх наших прогресивних ініціативах і починаннях.

Хочу побажати всім жителям усіх без винятку благословених куточків півострова добра, щастя, здоров'я і процвітання. Упевнений, що вирішення проблем, з якими стикаються сьогодні кримчани, вимагає свого сучасного оптимального рішення, і вони його неодмінно знайдуть. Це, ви добре знаєте, в першу чергу – і водопостачання, і водоочищення, і водовідведення, та екологічна бездоганність, зокрема, морського берега і його населених пунктів, це і організація прийому туристів, чим, власне, і живе Південнобережжя, і багато іншого. Це проблеми, які накопичилися десятиліттями, і вирішувати їх, безумовно, треба негайно, і вирішуватися вони будуть планово, комплексно і масштабно.

– Спасибі, успіхів Вам на відповідальній державній стежі.

– Дякую за теплі побажання, постарася кримчанин не розчарувати – втілити все задумане на благо кожного, хто живе на нашому чудовому півострові, який заслугує процвітання в єдності і того, щоб дійсно стати перлиною не лише України, а і всього Причорномор'я. Саме над цим команда Президента працює професійно, злагоджено, щодня, не покладаючи рук.

Розпитував
Віктор ХОМЕНКО.

У Лондоні працює Всесвітній туристичний ярмарок, в якому беруть участь десятки країн і сотні туристичних фірм з усього світу. Український павільйон рекламує туристичні принади України.

Зокрема, Крим, який в Британії знають доволі добре. Також активно рекламують і Карпати, де Україна хотіла б у Буковелі провести Зимову Олімпіаду 2022 року. З цієї теми почалася розмова у Лондоні з міністром культури і туризму України Михайлом Кулиняком.

І першим запитанням Української Служби Бі-Бі-Сі було так: чи є гарантія, що у Карпатах буде сніг, адже гори порівняно невисокі.

Михайло КУЛИНЯК:

«ПОКАЗАТИ СВІТУ, ЩО УКРАЇНА Є»

М. Кулиняк: Ви знаєте, звичай в Карпатах зимою сніг є. Скоріше, виключення, що його мало. Ще такого не було, щоб у Карпатах не було снігу. Тому, я думаю, не в цьому проблема. Якщо брати вже глобально, напевно, ніхто не може сказати, який взагалі клімат буде на планеті в 2022 році. Але ми всі маємо надію, що гірше не стане і що все буде рухатись тільки до кращого.

Бі-Бі-Сі: А щодо інфраструктури Буковелю, Карпат українських загалом?

М. Кулиняк: Я думаю, що було б бажання і була би зорганізованість. Я думаю, ми багато чого можемо. Вже є багато. Просто є мала інформаційна підтримка того, що ми маємо зараз в Україні. Ми над цим працюємо якраз як державний орган. Щоби все це систематизувати, щоби світові показати, що Україна є, вона існує. Тому що багато людей знає, якщо подивитись ті гірськолижні курорти, які є в Україні, на них неможливо потрапити взимку. Всі місця забиті, все зайнято, зарезервовано. Зараз будуть будуватися нові, оновлюватись. Тому що ми поставили високу і серйозну ціль перед собою. І ми прекрасно розуміємо, що області і регіон Західної України – це, за великим рахунком, економічно депресивні райони, де якраз розвиток туризму дасть людям можливість роботи, заробітку. Непотрібно буде їхати, як зараз більшість із Західної України виїжджає, на заробітки в Європу, або до Росії. Люди знайдуть собі роботу в Україні, повернуться до своїх сімей, будуть налагоджувати життя в Україні.

Бі-Бі-Сі: Якщо із зими в літо. Як зробити так, щоб Крим був більш привабливий для українців порівняно з турецькою Анталією, чи з Золотими Пісками Болгарії, чи з Грецією?

М. Кулиняк: Сила Криму – в кліматі. Ми не можемо зрівняти. Крим виграє і перед

ТИМ ЧАСОМ...

КРИМ ВИМАГАЄ ВІДДАТИ САНАТОРІЇ

Рада міністрів Криму розраховує одержати у своє управління кримську санаторію і пансіонат, які зараз перебувають у підпорядкуванні СБУ, податкової, міністерств оборони і охорони здоров'я, повідомила прес-служба кримського уряду.

Глава Радміну Василь Джарти, виконуючи доручення президента України Віктора Януковича, направив відомствам, яким належать кримські оздоровничі, листи з проханням передати ці об'єкти у сферу управління Ради міністрів.

«Поки ніхто не погодився, – визнав кримський прем'єр. – Після виборів я обов'язково розмовлятиму з президентом і покажу йому всі листи з відповідями».

Анталією, і перед усією Туреччиною, і перед багатьма регіонами, де відпочивають. В чому ще недопрацювання, це, звичайно, в сервісі. І знову ж таки на початку осені президент провів в Криму нараду, де визначив чітко пріоритети і поставив чіткі завдання щодо розвитку Криму.

Бі-Бі-Сі: Так, але кажуть, що дешевше сісти в літак, полетіти в Чорногорію чи на Кіпр, ніж до Криму дістатися. Дуже дорого, страшні ціни просто в Криму і сервіс не відповідає цим грошам.

М. Кулиняк: За сервіс ми вже проговорили. Знаєте, не дивлячись на те, цього року люди почали їхати. І в цьому році особливо з Білорусі. Це перший рік, коли була така

щоб їхали насамперед до Криму не тільки люди, яких веде якийсь ностальгійний настрій, а, скажемо, німці, шведи, британці, італійці? Тобто, нові туристи з Європи.

М. Кулиняк: Це якраз ще одне завдання і пріоритет. Тобто, це промоція України за кордоном. Якраз один із шляхів цієї туристичної виставки, де ми показуємо окремо кримський стенд. Також це, звичайно, розміщення інформації про Україну за кордоном. В Україні ми бачимо багато країн. Є і біг-борди там, і реклама у ЗМІ, і на телебаченні. Тобто, ми зараз це організуємо, щоб реклама про Україну так само виходила і в Європі – це один із шляхів.

Бі-Бі-Сі: Коли ми говоримо про Київ, Крим, Карпати, за-

кількість з Білорусі. Росіяни, навіть Казахстан, Азербайджан. Тобто, люди почали повертатись, скажемо так, до Криму. Тому що більшість людей ще пам'ятає Крим з молодості, з юності, тому люди із задоволенням приїжджають в Крим. Ціни – ми розуміємо чому. Я б сказав, що ціни завищені в Криму через те, що сезон – 4-5 місяців. А коли ми всі разом зробимо так, що сезон в Криму буде 9-10 місяців, одразу ціни впадуть і рівень сервісу відразу підніметься. Ми це прекрасно розуміємо. Ми знаємо, як це зробити.

Бі-Бі-Сі: Тобто, зараз народ хоче швидко копійку зірвати за цей короткий сезон, так?

М. Кулиняк: Абсолютно правильно. Люди розуміють, що 4 місяці у них є шанс заробити, і вони стараються, звичайно, накрутити ціни, щоб заробити і решту сезону на ці гроші чекати вже наступного сезону. Наше завдання зробити цей сезон довгим. І ми це можемо зробити. Є матеріальна база, є в Криму санаторії, де можна в осінній і весняний періоди проводити оздоровлення людей як з України, так і з інших країн. Ми маємо Артек, куди ми вже маємо заявки з різних країн на осінній і весняний періоди навіть, щоби там діти вчилися. Тільки треба організуватися, це все використовувати.

Бі-Бі-Сі: А як зробити так,

мки України, козацькі місця Центральної України, якщо взяти регіонально, на сході України, тхось може сказати, що крім вугільних териконів і труб металургійних комбінатів там нема на що подивитися. Ви не погодитесь, мабуть, з цим?

М. Кулиняк: Абсолютно не погоджусь. Тому що якщо ми візьмемо Слобожанщину, навіть візьмемо Донбас, то там не тільки терикони. Якщо взяти Слов'янськ, якщо взяти Лавру Святогірську, оці всі місця – там просто прекрасні місця, там лікувальні заклади, де люди лікуються, де для туристів дуже цікаво. Я вже не кажу навіть, якщо взяти шахти не вугільні, а соляні, а є два місця – Артемівськ і на Закарпатті. Це унікально, де санаторії підземні, де людей з астмою вилікують. І це правда, це реально. Так само, я думаю, ми повинні робити промоцію в Європі, хоча не можна сказати, що зараз вони пустують. Є багато людей. Але так само в Європі люди нехай про це знають, і люди поїдуть. Інфраструктура і інформація. В інформації ми трошки відстаємо, ми ніколи не звертали на це достойну увагу і ніколи на це держава, по великому рахунку, не виділяла достатньо коштів.

Українська Служба Бі-Бі-Сі.
10 листопада 2010 р.
<http://mincult.kmu.gov.ua>

Джарти як приклад навів відповідь податкової. Відомство стверджує, що санаторії йому «дуже потрібні, оскільки у працівників податкових органів України складна робота».

Прем'єр Криму вважає, що відомства, які володіють кримськими оздоровничими, не зацікавлені у їх розвитку, а після передачі санаторіїв і пансіонатів в управління автономії регіон зможе залучати інвесторів і вкладати кошти у модернізацію об'єктів.

Крім того, Джарти нагадав, що протягом останніх 5-7 років на території багатьох відомчих санаторно-курортних установ ведеться незаконне будівництво житлових будинків і приватних готелів.

Число санаторіїв, на які претендує Радмін, в повідомленні не вказано.

<http://crimea.unian.net>

«...ПОКИ ЖИВЕ МОВА, ЖИТИМЕ Й НАРОД...»

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Були також запитання з історії створення української абетки, на визначення художнього засобу, наголосу, словосполучення, на знання історичних фактів з життя відомих українських поетів та письменників тощо.

Підбрали запитання Валентина Лопатюк - методист з української мови і літератури інституту післядипломної освіти Севастопольського міського гуманітарного університету, Тамара Жога - викладач української мови і літератури та Микола Владзім'єрський - координатор громадського комітету «Український Севастополь», адміністратор потужного порталу «Українське життя в Севастополі».

Грошові заохочувальні премії для переможців надав Микола Владзім'єрський.

Найшвидше та найкраще впоралися з завданнями четверо школярів:

Володимир Веремейчук з 8-У класу гімназії №5 ім. Лесі Українки посів 1 місце.

Настя Попова з 9-Б класу школи №3 та Софія Івашенко з 10-А класу школи № 61 розділили на двох 2 місце.

Третє місце дісталось Поліні Єрьомченко з 10-Б класу гімназії №10.

Всі переможці експрес-турніру були нагороджені дипломами Управління освіти і науки Севастопольської міської держадміністрації та отримали грошові премії.

Заохочувальний приз за перше місце - 100 гривень, за два других і третє - відповід-

но, по 80 і 70 гривень.

9 листопада, на урочистих лінійках, у школах, де навчаються переможці, організатори експрес-турніру вручили премії і дипломи.

«Такі заходи, - каже Микола Владзім'єрський, - можна було б влаштувати частіше. Користь від них надзвичайна. Але важко віднайти спонсорів».

Агов! Спонсори-патріоти! «КС» готова влаштувати конкурс і серед Вас, на відданість Україні, її мові та культурі.

Не витрачайте гроші лише на вибори. Є ще чимало достойних справ. Батьківщина пам'ятатиме Ваші славіні імена.

Лідія СТЕПКО.

м. Севастополь.

ПЕРЛИНИ СЛОВА УКРАЇНСЬКОГО

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Цей двотомник було визнано кращою книгою країни 2009 року. У 2010 році видання підкорило нові висоти: на VII Міжнародному конкурсі держав-учасниць СНД «Мистецтво книги», який проходив у Москві, антологія «Україна. Поезія тисячоліть» (том перший «Роксоланія: вигнання з раю» і том другий «Вітчизни дим: повернення до себе») отримала найвищу нагороду - «Гран-прі».

До першого тому антології «Роксоланія: вигнання з раю» увійшли давні поетичні пам'ятки - залишки епосів протосумерів, аріїв та скіфів, фрагменти з давньогрецької та давньоримської поезії з України або про Україну древню, пісенна архаїка давніх слов'ян, фрагменти норманських та тюркських епосів. Продовжують поетичну хронологію України духовна і героїчна поезія княжої доби, твори майстрів українського Ренесансу XVI-XVII ст., шедеври української народної творчості доби Гетьманщини і Просвітництва, твори іншомовних поетів, які писали про Україну або залишили великий слід заради української культури.

Другий том антології «Вітчизни дим:

повернення до себе» присвячений Українському поетичному світу. Від зародження української літератури до поетів 60-х та від поетів Російської імперії до полум'яних представників вигнаної з рідних теренів української еліти.

Також Володимир Казарін передав Віталю Адресу, підписану виконуючим обов'язки Постійного Представника Президента України в АР Крим Віктором Плакідою.

«Українська мова почалася з писемності, витоки якої йдуть з далекого минулого. Давньоруські літописи є дорогоцінними реліквіями історії, науки, літератури та культури, які й сьогодні вражають глибиною мудрості, далекоглядності, є актуальними і суспільно значимими.

У всьому світі відомо, що державність мови є універсальною формою об'єднання людей в одне ціле, в один народ. Це важливий чинник самовизначення нації, надійна основа розвитку країни.

Українська держава повинна гарантувати своїй національній мові всебічну підтримку, зробити якнайбільше для того, щоб її престиж у нашому суспільстві зростав, щоб вона міцніла й розвивалася разом з іншими мовами нашої багатонаціональної країни», - йдеться у Віталній Адресі.

Прес-служба Постійного Представника Президента України в АР Крим.

ВІД МІГРАНТІВ ВИМАГАЮТЬ ЗА РІК ЗНАТИ НІМЕЦЬКУ МОВУ

Міністр з соціальних питань земельного уряду Баварії Крістіна Хадертхауер (Christine Haderthauer) зажадала від мігрантів вивчити німецьку мову за рік, інакше погрожує зрізати соціальну допомогу, повідомляє Lenta.ru з посиланням на Welt.

«Кожен, хто живе у нас, повинен говорити нашою мовою. Той, хто не знає мови, повинен її вивчити і при цьому протягом року», - заявила Хадертхауер.

Міністр назвала неприйнятною ситуацію, коли привезена з-за кордону дружина іммігранта роками живе у ФРН, не працює, займаючись виключно вихованням дітей, і при цьому не говорить німецькою.

Крістіна Хадертхауер висловилася за посилення тиску на мігрантів, щоб підштовхнути їх до активнішої інтеграції в німецьке суспільство. За її словами, перш за все, це стосується тих, хто одержує соціальну допомогу: якщо протягом року вони так і не опанували німецьку, соціальна допомога має бути урізана.

Міністр з соціальних питань Баварії заявила, що відповідальність за успішну інтеграцію лежить не на владі, а в першу чергу на самих мігрантах. «У минулому ми недостатньо чітко акцентували цей аспект», - заявила Хадертхауер, додавши, що держава зі свого боку повинна надати всім охочим інтегруватися необхідні можливості у вигляді мовних і країнознавчих курсів.

ІНВЕСТИЙТЕ В УКРАЇНСЬКИЙ ПАТРІОТИЗМ!

Проведення в Україні цьогорічного XI Міжнародного конкурсу з української мови ім. Петра Яценка на високому рівні стало можливим завдяки потужній фінансовій підтримці лідера «Батьківщини» Юлії Тимошенко.

Як передає кореспондент УНІАН, про це заявив виконавчий директор Ліги українських меценатів, секретар Ради Національної спілки письменників України, співголова Міжнародного конкурсу з української мови ім. Петра Яценка Михайло Слабошпицький, відкриваючи конкурс.

XI Міжнародний конкурс з української мови було відкрито 9 листопада на батьківщині відомого мецената Петра Яценка, в селі Верхнє Синьовиднє Сколівського району на Львівщині.

Міністерство освіти України саботувало проведення цього конкурсу, нагадав М.Слабошпицький. «Це безпрецедентний випадок, такого не було десять років поспіль. Стривожена українська громадськість звернулася з відкритим листом до міністра освіти Дмитра Табачника, але відповіді так і не отримала. Ми звернулися через пресу - відповіді знову не було», - стверджує співголова Міжнародного конкурсу.

Незважаючи на таку позицію влади, конкурс таки відбувається у тридцяти країнах світу, де мешкають українці, наголосив він.

За словами М.Слабошпицького, підтримка Ю.Тимошенко

стала справжньою несподіванкою для організаторів. «Це була несподіванка, справжня сенсація. Я написав листи усім проукраїнським політикам і навіть тим, які себе так позиціонують, але відгукнулася лише Ю.Тимошенко і вчора пожертвувала нам фактично половину нашого конкурсного бюджету», - розповів М.Слабошпицький перед відкриттям конкурсу.

«Я маю тепер моральний козир до наших політиків. Буду запитувати решту: «А скільки ти виділиш на вибори, на бігборди? Віддай ці гроші дітям, бо це інвестиція в український патріотизм!», - наголосив співголова Міжнародного конкурсу з української мови ім. Петра Яценка.

За його словами, особливо важливо те, що Ю.Тимошенко допомогла конкурсу після виборчої кампанії, не будуючи на цьому передвиборчий піар.

Довідка УНІАН. Петро Дмитрович Яцик (7 липня 1921 р. - 8 листопада 2001 р.) - канадський підприємець українського походження, меценат і філантроп, відомий своїм вагомим внеском у фінансування українознавства на Заході. Серед найголовніших проектів, профінансованих П.Яциком: Український науковий інститут Гарвардського університету, Енциклопедія українознавства, Міжнародний конкурс знавців української мови, Канадський інститут українських студій.

ВІТАННЯ МІНІСТРА КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ МИХАЙЛА КУЛІНЯКА З НАГОДИ ДНЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ ТА МОВИ

Дорогі співвітчизники! Широ вітаю всіх з нагоди Дня української писемності та мови!

Мова - то найсвятіше, що є у людини. Вона всотується в наші душі з молоком матері, відкриває нам світи, наповнює розумом, почуттям самоповаги, людської гідності.

Саме мова є визначальним чинником і головною ознакою ідентичності української нації, яка історично проживає на території України, становить абсолютну більшість її населення, дала офіційну назву державі і є базовим системоутворюючим складником української державності.

Незважаючи на складні умови тривалих періодів бездержавності української нації та її територіальної роз'єднаності, українська мова зберегла свою самодостатність і, врешті-решт, стала важливим чинником воз'єднання українських земель і відновлення соборної незалежності України.

Та українська мова не лише засіб спілкування, вона є скарбницею духовного і культурного спадку українського народу. У витворених протягом віків різноманітних формах буття української мови зберігаються історична пам'ять і досвід нації, глибинні витоки її світоглядних і моральних цінностей.

Українська мова - старописемна мова з великою історико-культурною спадщиною. Нею створено багату оригінальну літературу, перекладено найвидатніші твори світового письменства.

Звичайно ж, сучасні демократичні та євроінтеграційні прагнення України потребують виняткової уваги держави до мовних питань, впровадження толерантних, правових методів.

Сподіваюся, що активізація роботи у цій галузі стане необхідною умовою консолідації сучасного українського суспільства.

Зі святом Вас!

Михайло КУЛІНЯК.

ЗАКОНОПРОЕКТ ПРО МОВИ ЗАБРАКУВАВ ЩЕ ОДИН ІНСТИТУТ

Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені Кураса Національної академії наук України негативно оцінив проект закону «Про мови в Україні», внесений до Верховної Ради народними депутатами Сергієм Єфремовим (Партія регіонів), Петром Симоненком (КПУ) і Сергієм Гриневецьким (Блок Литвина). Висновок зроблений за зверненням голови парламенту Володимира Литвина до НАНУ. Текст експертного висновку потрапив до редакції тижневика «Дзеркало тижня» та опублікований на сайті газети.

«Ухвалення проекту є недоцільним, оскільки замість суспільного компромісу й стабільності воно призвело б лише до погіршення ситуації в мовній ділянці...», - йдеться у документі. Експерти з Інституту імені Кураса констатують «суперечність між декларованою спрямованістю на захист прав громадян і реальним змістом законопроекту, який утверджує права однієї мовної групи за рахунок іншої».

Експерти критикують розуміння авторами законопроекту Європейської хартії регіональних або мов меншин. Проект, на їх думку, «застосовує до розв'язуваної української проблеми міжнародний інструмент, призначений для зовсім інших потреб, тобто для захисту мов, які за ступенем поширення годі порівняти з російською мовою в Україні...»

Внаслідок довільного трактування Хартії «російська мова здобуває можливості офіційного вживання майже на всій території країни, стаючи по суті другою державною мовою...

Пропоновані проекти (аналізуються ще і проект Нестора Шуфриня) пропонують, з одного боку, надто велику загальну територію офіційного визнання регіональних мов, а з другого, невеликі шанси для реального вживання всіх мов, окрім російської. Крім офіційного вживання російської мови на певних територіях проект Єфремова надає широкі можливості її використання в масштабах усієї країни, ще більше ставлячи її таким чином в особливе становище, порівнянне зі становищем державної мови».

Головним механізмом надан-

ня російській мові переваги над українською, на думку науковців, є «відмова від регулювання мововжитку в недержавній сфері, що означає згоду держави на вільну конкуренцію мов, у якому, з огляду на кращі стартові умови, неминуче перемагатиме російська... Власники зможуть вільно обирати мови в приватних навчальних закладах, телеканалах, радіостанціях, кінотеатрах тощо. Досвід попередніх років показує, що відсутність такого регулювання призводить до панування російської мови та маргіналізації української. Головною причиною ринкової переваги російської є набагато більша, ніж для української, кількість людей, що воліють чи принаймні готові споживати продукти цієї мовою, зокрема через можливість використання російськомовних продуктів на ринках кількох країн, зокрема, найбільшому російському. А отже, держава повинна застосовувати певні механізми, що забезпечували б відповідне до чисельності мовців уживання української... Такі механізми «позитивної дискримінації» застосовували й застосовують багато демократичних країн, зокрема й щодо своїх офіційних мов».

Натомість автори законопроекту, зазначають науковці, прагнуть не лише забезпечити право частини громадян уживати російську мову, а й «зберегти успадковану від радянських часів практику активного чи принаймні пасивного вживання цієї мови майже всіма громадянами, що її поміркована мовна політика років незалежності не усунула. Водночас законопроект не містить жодних механізмів подолання характерної нині для українського суспільства асиметрії двомовності, тобто збільшення кількості російськомовних громадян з активним знанням державної мови. Інакше кажучи, замість захисту мовних прав громадян маємо тут намір увічнити наслідки радянської політики русифікації».

Раніше негативну оцінку законопроекту Єфремова-Симоненка-Гриневецького дали наукова рада Національного університету «Києво-Могилянська академія», Інститут української мови НАНУ та Інститут мовознавства імені Потебні.

ЦЯ ЖІНКА ВИШИВАЛА УКРАЇНУ...

*Ця жінка вишиває Україну,
Де хрестики,
немов хрести земні.
Схилиє важко у роботі спину,
І голову схилиє свою сиву,
І минуле оживає на полотні.*

*Ця жінка вишивала свою мрію
Таку пречисту і святу таку:
Де Україна - в житті половіє,
Де небо над Україною зоріє,
Де хліб і сіль*

на шитім рушнику...
Цими рядочками полтавської поетеси Наталі Баклай, присвяченими ушавленій кримській вишивальниці, розпочався учора в Сімферополі, в залі Гарнізонного будинку офіцерів, вечір пам'яті Березині української народ-

ної вишивки, Заслуженого майстра народної творчості України, Заслуженого художника Автономної Республіки Крим, члена Національної спілки художників України, члена Співки майстрів народного мистецтва України, кавалера орденів Княгині Ольги III ст. і Миколи Чудотворця I ст. «За примноження добра на землі», почесного громадянина Сімферополя, Героя України Віри Сергіївни Роїк.

Саме цього дня минуло 40 днів, як на 100-му році життя не стало на землі великої Майстрині і прекрасної Людини, чия душа, здавалося, спустилася з небес на вишитих нею рушниках, щоб попроситися з тими, кого знала й берегла, любила і навчала...

Рушники застигли на печальному виставковому стенді у фойє, а в залі, на прикрашеній сцені, лунали слова і пісні, запевнення і освідчення у вічній пам'яті, любові і пошані до нашої великої землячки. Прийшли друзі, однодумці, учні, знайомі, люди, які, може, не дуже добре знали Віру Сергіївну, але були вишиванки Віри Роїк справді об'їздили весь Крим, всю Україну і світ. Роботи майстрині зберігаються в 44 музеях

України, Польщі, Румунії, Болгарії, Угорщини, Латвії, Німеччини, Канади, США, Туреччини, Росії, Білорусі.

Щиро й сердечно говорили зі сцени начальник управління культури Сімферопольської міської ради Ірина Андрейченко, заступник міністра культури та мистецтв АРК Олег Лобов, директор бібліотеки імені Пушкіна міста Сімферополя Тетяна Сегодіна, директор Всеукраїнського інформаційно-культурного центру Владислав Єрмаков, кримська поетеса Ольга Голубева, учениця Віри Сергіївни Людмила Христенко, котра знала її більш як піввіку. Проникливо читали присвя-

стветв АРК Дмитра Малого. Пісню на слова О. Іванової, присвячену ушавленій Майстрині, заспівала автор музики Заслужена артистка АРК Лариса Тимофеева.

А ще виступали Заслужений працівник культури АРК Галина Куберська, лауреат Міжнародних фестивалів Олена Горьковенко, викладач вокалу сімферопольської музичної школи № 2 ім. Караманова Ірина Вахненко, Заслужений працівник культури, лауреат премії АРК Орест Мартинів із символічною, як для такого заходу, піснею «Два кольори».

А завершила цю пам'ятну зустріч феєрична, життєстверджуюча хореографічна композиція «Україна», яку виконав ансамбль естрадного танцю «Радість» (керівник Ольга Елінек). Саме таку Україну вишивала нам на віки знаменита кримська українська вишивальниця Віра Сергіївна Роїк.

Як це безкрає небо вишите вічними зорями, так наша пам'ять помережана узорами, які навечно залишила для людей

у своїх вишиванках ця надзвичайна Жінка. Вона прикрасила цей світ своїм мистецтвом, своєю безсмертною душею. Нам залишається лише зберегати і продовжувати її святу справу...

Юлія КАЧУЛА,
інструктор Гарнізонного будинку офіцерів м. Сімферополя.

Фото О. НОСАНЕНКА.

«ПИСЬМЕННИК - НЕ ВМИРАЄ, ЖИВА ЙОГО ДУША...»

У програмі відзначення свята української писемності та мови цього тижня на факультеті української філології та українознавства Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського пройшов урок пам'яті письменника, вченого, професора кафедри української літератури ТНУ Олександра Івановича Губаря, який пішов з життя у вересні 2003 року.

Такі уроки за підтримки факультетського керівництва активно організовує дружина і подвижниця О. І. Губаря - Майя Олександрівна. Після відкриття кілька років тому на факультеті аудиторії імені професора Губаря, ці уроки традиційно проводяться тут.

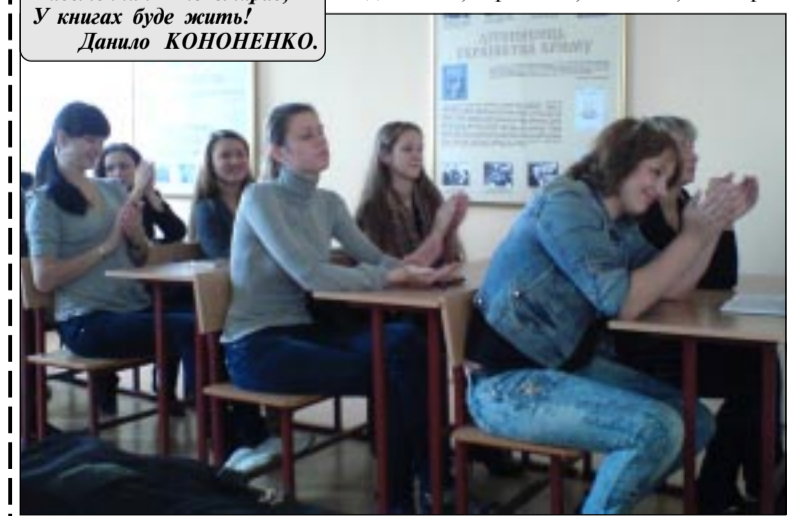
На зустрічі зі студентами-філологами спогадами про Олександра Івановича, як «зірку першої величини нашої національної культури і літератури, нашої духовності не лише на багатонаціональному кримському небосхилі, а й на всеукраїнському», поділився Данило Кононенко, відомий кримський поет, журналіст, учень і духовний побратим О. І. Губаря.

Данило Андрійович розповів студентам про той величезний науковий, літературознавчий, культурологічний спадок, який залишив по собі О. І. Губар. Він досліджував життя і творчість не лише титанів українського духу і слова - Сковороди, Шевченка, Франка, Л. Українки, Коцюбинського, Федьковича, Гребінки, Тичини, А. Кримського. Олександр Губар чи не

*Життя іде, минає,
У вічність поспіша.
Письменник - не вмирає,
Жива його душа.
Його жагуче слово
У книгах розквіта.
І сяє веселково,
Як осінь золота.
Ця осінь Патріарша,
Цей вересень гіркий -
Печаль безмірна наша
На роки і роки.
Крізь кленів лист багряний
І айстр осінніх жар
Ваш образ ще прогляне
Як сонце із-за хмар.
І нас не раз осяє
Усмішка-доброта,
Бо пам'ять - не вмирає,
- Безсмертна і свята!
І хай життя минає,
За обрії біжить,
Письменник - не вмирає,
У книгах буде жить!*

Данило КОНОНЕНКО.

найпершим проаналізував й систематизував творчість сучасних українських письменників Криму, видав про них кілька книг, які стали тепер незамінними навчальними посібниками з літератури для школярів, студентів, викладачів і усіх читачів. Активно і плідно досліджував також О. І. Губар багаті міжнародні зв'язки братніх літератур, що для багатоголикого у цьому відношенні Криму було й залишається дуже актуальним.

Тож, напевне, не випадково, що й серед ініціаторів створення єдиної україномовної кримської газети «Кримська світлиця» - рупора кримського українства - також був О. І. Губар, який завжди підтримував рідний часопис і словом, і ділом. «Якби був живий Олександр Іванович, переконана, що він усе зробив би, щоб не допустити такого, що газета цілий рік, практично, не виходить», - сказала вдова О. Губаря Майя Олександрівна. І закликала присутніх - і студентів, і гостей, - боротися за свою газету, за рідне українське друковане Слово, бо хто ж передасть у майбутнє всі ті національні духовні надбання, які залишили по собі славні сини України, і серед них - учений, письменник, учитель Олександр Іванович Губар...

Інф. «КС».

НА ШЛЯХУ ЗУСТРІВСЯ «ПІЛІГРИМ»

Кажуть, якщо хочеш побажати людині злого, побажай їй жити в епоху змін. Але немає лиха без добра – саме завдяки ним викристалізуються справжні характери, і, як протест на неминуче зло, деінде спалахують яскраві особистості, зорієнтовані на служіння людям.

Про це подумалося, коли я гостювала у дитячому благодійному центрі «Пілігрим», про існування якого раніше і чути не доводилося. Працює тут група волонтерів, котрим ще треба примудритися, аби вивільнити час і присвятити його дітям, адже є і власні сім'ї, яким треба давати лад.

У Воронових це «захоплення» родинне. Андрій Анатолійович має свій торговельний бізнес, а переважну частину життя присвячує чужим дітям, на яких бракує турботи і коштів власним батькам, або ж які не мають навіть ось таких нестабільних родин. Усе по догляду за приміщенням робить він власноруч. Поруч і дружина його Альона. Сьогодні ж таку молоду гарну жінку біля власної плити не прив'яжеш! Що ж її змушує готувати обіди для отих «бомженят», яких «відловлює» на вулицях Сімферополя Денис Лонський, а потім купають, переодягають, перуть дитячий одяг і, нарешті, запрошують до столу? Адже є і власна донечка, і власні клопоти...

Денис – теж підприємець. Займається сільським господарством. Невже цього недостатньо? – Ми не відмовляємо нікому, хто до

нас звертається, – розповідає він. – Але здебільшого шукаємо самі тих, хто потребує допомоги. Це і малозабезпечені багатодітні сім'ї, і просто окремі громадяни. Днями я побачив у газеті оголошення, що якась жінка просить їй допомогти, хто чим може. Зв'язався по телефону – у її голосі бринять сльози, каже, під вибори зверталася до лідерів провідних партій, всі

обіцяли, та ніхто, вибачте, і в жменю не плюнув. Але ми одразу ж запропонували їй зустрітися, підібрати щось із одягу, обговорити інші питання, що її хвилюють. Втім, вона, здається, так і не повірила, що ми щиро переймаємось її долею.

А можливості наші залежать, у першу чергу, від бажання. Для мене, наприклад, особисто – найбільша втіха бачити, як у дітей хвіст світлішають очі, діти змінюються, змінюється їхня лексика і вони стають нашими регулярними відвідувачами. Адже ми зустрічаємось лише вдень, бо ночувати тут ніде.

– «Пілігрим» – це щось на кшталт психолого-реабілітаційного дитячого центру?

– Можна сказати і так. Ми не лише дотримуємося за дітьми.

Стіни розмалювали самі діти.

У нас працює чимало гуртків. Андрій Воронов навчає дітей комп'ютерній грамоті. Я ходжу з ними у мандрівки. Люба Дю (до речі, вона – кореянка) допомагає їм робити власноруч різні вироби. А наша директорка Фатіма Абдіраманова (ми називаємо її Фаєю) – танцівниця, тож професійно навчає дівчаток танцям.

Нещодавно одна зі стін ідальні у «Пілігримі» стала дзеркальною – це, як і все інше, подарунок

спонсорів. Тепер дівчатка зможуть бачити себе під час танцювальних вправ, що допоможе їм краще оволодіти технікою.

Хлопці розповіли також про літні соціальні табори (с. Зуя), де вони працюють ватажками і за таких умов мають можливість взяти на безкоштовний відпочинок своїх маленьких вихованців.

Андрій Воронов зазначає: – У колі нашої уваги є сім'я, де дванадцятьох дітей, а батька немає – його вбили. Що може дати цим дітям одна мати? Влітку меншешеньких неодмінно беремо в табір на відпочинок.

Офіційно день перебування там коштує 140 грн. Де б мати взяла такі гроші?

Від хлопців я дізналася і про долю маленького Данилка, якого мати не збиралася віддавати до школи. Нізащо було зібрати дитину, задовольнити вимоги шкільної адміністрації. Зробили це працівники «Пілігрима». А тепер допомагають хлопчику у навчанні, як і багатьом іншим школярам, що приходять сюди робити уроки.

А які тут організують свята! На них збирається дітей по 40, а то й більше. Та передсвяткові клопоти і перевантаження швидко забуваються. У пам'яті залишається тільки позитив. Бо ж як не радіти, коли даруєш радість іншим?

З директором «Пілігрима» Фатімою Абдірамановою спілкуватися довелося в телефонному режимі. Вона зараз на сесії – навчається на 5-му курсі Кримського

Денис, Андрій і Маша.

В комп'ютерному класі.

Ідальня, вона ж – танцювальна зала.

ТЕРИТОРІЯ ДИТИНСТВА І ПЕРЕДВИБОРНЕ «БАТЬКІВСТВО»

Так вже склалося, що, відвідуючи громадські заклади для старих і малих, постійно чуєш не про досягнення та плани на майбутнє, а про рутинні життєві проблеми.

Тож коли директор Сімферопольського міського дитячого будинку Олена Набієвна Тахтабаєва на перше з моїх запитань відповіла: «Мені легше перерахувати, чого не треба, ніж що нам потрібно», я аж ніяк не здивувалася. Здивувалася пізніше, коли побачила доглянутих, пристойно одягнених підлітків з мобільними телефонами, які взялися провести мене з директорського кабінету до виходу.

Ні, Олена Набієвна не перебільшувала, цим дітям дійсно дуже багато потрібно, зважаючи на ті, певно, ще радянські нормативи, згідно з якими дівчатам на два роки виділяється троє колготок і двоє трусиків. Бо колготки ж тепер одноразові, а до того ж у січні не одягнеш ті, які потрібні у вересні. Та і пальта сьогодні не в моді, вони, звичайно, є (а раптом поцікавиться якась комісія?), але ходять дівчата і хлопці у яскравих курточках, про які у переліку необхідного взагалі не згадується. Але Олена Набієвна, наймолодша у колективі вихователів за віком (хоча і обіймає вже свою посаду 13 років), добре розуміє: вихованці мають одягатися так, як усі їхні однолітки. Та й живуть вони не за ґратами – навчаються у школі разом з «домашніми» дітьми. Тож навіщо їм додаткові комплекси?

Відома ситуація і з матрацами – вона порушувалася навіть на коллегії Міністерства праці та соціальної політики в Євпаторії. Нинішні матраци – не радянські, і не можуть вони служити три роки ні в будинку для стареньких, ні для маленьких – продавлюються,

розсовуються, рвуться.

А кросівки? Вони взагалі «згорають» за кілька місяців. Ось чому без спонсорів – аж ніяк. І це, враховуючи, що основні статті фінансування є захищеними. Такі, як зарплата, ремонт, харчування. Останнього передбачається майже 30 грн. на дитину щоденно.

А побувала я у дитбудинку саме у розпал передвиборного «батьківства» – коли кандидати в депутати щонайактивніше виявляли своє люднолюбство. Графік їхніх візитів був досить щільний – аж черга утворилася.

Спасибі, звичайно, за подарунки – ось, наприклад, один з останніх кандидатів у владоможці подарував дитячому будинку пілосос та накритий святковий стіл для «літніх» і «осінніх» іменинників. Але отака «епідемія» доброчинства раз на п'ятирічку дає підстави почуватися предметом для спекуляцій, і це вже навіть діти розуміють.

У той же час Олена Набієвна зі щирою вдячністю розповідає про допомогу гостей з Німеччини, які зібрали 5 тис. грн. на різні «приємні дрібнички», не передбачені фінансуванням: дзеркала та інше обладнання для ванних кімнат, знаряддя для прибирання тощо.

Вже багато років, без прив'язки до виборів, допомагає дитбудинку директор торговельної фірми «Русь» Володимир Рябошапко. Не забуває про дітей і підприємець Володимир Кунцов, адже це – територія його дитинства. Бо народився він у будинку майже поряд.

І хоч, здавалося б, не заростає «народна стежина» до дитячого будинку, залишаю його з якоюсь прикрістю на серці. Ну де це бачено, щоб діти «табуном» святкували свої дні народження за кілька місяців до них чи після – бо, бачте, дяді кандидату так їх раптом привітали приспичило?

Дітей щодня, щомиті треба любити й берегти, а не від виборів до виборів...

Тамара СОЛОВЕЙ.

1800 ДІТЕЙ, ЩО ВІДПОЧИВАЮТЬ В «АРТЕКУ», НАПИСАЛИ ЛИСТ-ЗВЕРНЕННЯ ЯНУКОВИЧУ

У Міжнародному дитячому центрі «Артек» відбулася заключна акція проекту «Голос дитини». Про це Кримському інформаційному агентству повідомили в прес-службі МДЦ «Артек».

Як відзначили в прес-службі, зокрема, 1800 дітей 12-ї зміни «Крайна, дружня до дитини», що проходить у ці дні в «Артеку», написали лист-звернення до Президента України Віктора Януковича, у якому поділилися «своїми думками про те, якою повинна бути наша країна Україна».

У прес-службі запевнили, що більшість пропозицій артеківців вражає «дорослою серйозністю й небайдужістю до проблем країни».

У прес-службі привели цитату з листа дітей: «Ми хочемо бачити нашу Україну сильною державою, економічно стабільною, з міцними міжнародними зв'язками, здоровою нацією й високим соціальним рівнем життя. Ми звертаємося до Вас, шановний Вікторе Федоровичу, із проханням звернути увагу на проблеми дітей і молоді, тому що здорові, благополучні, гармонійно розвинені діти – це гарантія гідного майбутнього України».

За інформацією прес-служби, лист був вручений в.о. Постійного Представника Президента України в АРК Віктору Плакіді.

Тамара СОЛОВЕЙ.

Є ЧИМ ПИШАТИСЯ «БОГАМ ВІЙНИ»!

З нагоди Дня ракетних військ та артилерії та 9-ї річниці від дня створення окремої берегової артилерійської групи Центру військ берегової оборони Військово-Морських Сил Збройних Сил України у Сімферопольському гарнізонному будинку офіцерів відбулись урочисті збори та святковий концерт.

В урочистому заході взяли участь заступник командувача Військово-Морських Сил Збройних Сил України з берегової оборони – начальник центру військ берегової оборони генерал-майор Олександр Островський, представники мерії, громадських організацій, священнослужителі, ветерани війни та Збройних Сил, а також військовослужбовці Сімферопольського гарнізону та члени їхніх родин.

До свята воїни-артилеристи підійшли з високими результатами. За словами генерал-майора Олександра Островського, воїнам-артилеристам є чим пишатися. Кілька років поспіль артилерійські частини та підрозділи військ берегової оборони знаходяться на передових позиціях у військах. За підсумками цього річчя навчачь «Взаємодія-2010» Сімферопольська окрема берегова артилерійська група відзначена в кращий бік. В ході навчачь, за якими спостерігали Міністр оборони України Михайло Єжель, начальник Генерального

штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України генерал-полковник Григорій Педченко, керівний склад Збройних Сил України, керівники органів законодавчої та представницької влади АР Крим та міста Севастополя, артилеристи продемонстрували високий рівень підготовленості, злагодженості і, як наслідок, результативності.

В ході святкового заходу учасники зборів мали змогу подивитись документальний фільм, створений аматорами частини, в якому були відтворені найбільш яскраві фрагменти повсякденної діяльності та бойової підготовки артилеристів.

Ветерани-артилеристи залишились задоволеними побаченням і почутим.

– Мені приємно констатувати, що усі наші надбання, традиції, що зароджувалися та стверджувалися роками, продовжуються в колективі окремої берегової артилерійської групи, – зазначив колишній командир 816-го Ельбінгського реактивного артилерійського полку полковник запасу Володимир Гриценко. – Відчуття того, що артилерія належить до еліти військ берегової оборони, підбадьорює та створює святковий і піднесений настрій не тільки під час урочистостей а й завжди, – наголосив він.

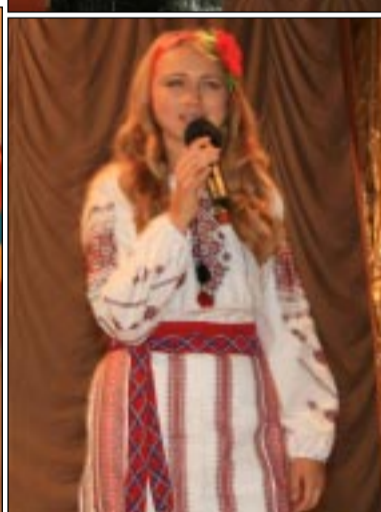
За зразкове виконання службових обов'язків та з нагоди свята чимало особового складу окремої берегової артилерійської групи було

заохочено відзнаками, грамотами та подяками.

Справжнім подарунком для «винуватців» дійства став виступ творчого колективу гарнізонного Будинку офіцерів. Чудові пісні, запальні танці створили чудовий настрій глядачам у військових одностроях. Тож щирі оплески, які щоразу лунали у концертній залі, стали своєрідним підсумком свята артилеристів, яких часто називають «Боги війни».

Владислав СЕЛЕЗНЬОВ.
Фото О. НОСАНЕНКА.

КАЛЕНДАР

ЛИСТОПАД

12

1808 — народився Осип Бодянский — письменник і етнограф.
1929 — народився провідний діяч ОУН Зеновій Красівський.

13

1923 — помер письменник Іван Липа.

1905 — народився Ніл Хасевич, український художник, графік.

14

Всесвітній день боротьби із захворюванням на діабет

Відзначається у день народження Фредеріка Гранта Бантинга, канадського фізіолога, який винайшов гормон інсуліну.

1918 — у Києві заснували Українську Академію Наук.

16

Міжнародний день терпимості (толерантності)

День працівників радіо, телебачення та зв'язку

16-18.11.1967 — у Нью-Йорку розпочався Перший Світовий Конгрес Вільних Українців.

17

День студента

1910 — народився Ярослав Старух, український політичний і військовий діяч, публіцист.

18

Міжнародний день відмови від куріння. Був встановлений Американським онкологічним товариством у 1977 році. Щорічно нікотин вбиває близько 120 тисяч українців. За підрахунками експертів, до 2020 року в Україні вживання тютюну спричинить за собою більше 22% смертей.

1918 р. — відбувся братовбивчий бій під Мотовилівкою між сердюками Павла Скоропадського і повстанцями Симона Петлюри.

20

Всесвітній день дитини

1943 — під охороною УПА на Волині почала роботу перша конференція поневолених в СРСР народів (АБН).

21

Всесвітній день телебачення
День працівників сільського господарства

1764 р. — в Україні ліквідовано гетьманське управління.

1921 — більшовики розстріляли під м. Базар 359 полонених українських вояків (серед них 49 поранених і тяжкопоранених), учасників Другого Зимового Походу. Козаки могли відповісти тільки співом гімну «Ще не вмерла Україна». Це був військовий злочин, за який Москва досі не відповіла. Є й конкретні винуватці: Ілля Гаркавий, Григорій Котовський, Андрій Іванов, Лівшиц і Фріновський. Це вони ставили підписи під резолюцією «Расстрелять».

1830 — народився Андрій Маркевич, український громадський діяч, музикознавець, етнограф, правник.

«І ЛЕНИН, ВЕСЕЛЫЙ ТАКОЙ...»

«Намагання комуністів відродити свято «Великого Октября» та пам'ять про двох катів українського народу - Леніна та Сталіна є нагадуванням українцям, що у фундаменті, який заклала так звана Жовтнева революція,

точніше — більшовицький переворот в Росії, не було місця для України, яку Москва потім втопила у крові та завоювала», — вважають в Кримській організації Української Народної Партії. Так в організації прокоментували

дату комуністично-більшовицького перевороту 7 листопада (25 жовтня) 1917 року й ходу під комуністичними прапорами, яку влаштував цього дня кримський Реском КПУ в Сімферополі.

Чим далі, тим менше прихильників цього «свята», і тим більше воно нагадує фарс. По центру Сімферополя йшов «дедушка Ленін», за ним несли портрет Сталіна. «Ленін» — загримований під «вождя пролетаріату» невеличкий чоловічок з борідкою та гучномовцем, в який він іноді віщав гаркавим голосом: «Вставайте, об'єднайтесь на боротьбу за свої права!», — йшов у супроводі двох дівчат у військовій формі з коротенькими спідницями та веселив народ, а під портретом Сталіна, який несли демонстранти, красувався не менш веселий, як на наше XXI століття, напис: «Знамя Сталина приведет народ к победе социализма!».

І справді, хто все оце сьогодні ще сприймає за чисту монету?

Тетяна СТЕПЧЕНКОВА,
прес-служба Кримської організації УНП.

У СЕВАСТОПОЛІ ВІДЗНАЧИЛИ 90-РІЧЧЯ ЗАХОПЛЕННЯ КРИМУ ЧЕРВОНОЮ АРМІЄЮ

У Севастополі відбулися меморіальні заходи, присвячені 90-річчю відходу в еміграцію частин російської армії і цивільних біженців з Криму.

Як передає кореспондент УНІАН, в Свято-Володимирському кафедральному соборі (у Херсонесі) відбулася божественна літургія. Після її завершення пройшла хресна хода від Володимирського собору-усипальні російських адміралів до площі Нахімова, де рівно 90 років тому від Графської пристані назавжди залишали Росію кораблі і судна Чорноморського флоту з частинами армії генерала Петра Врангеля і цивільним населенням.

Тут відбулася заупокійна панахида за безвинно убитими в роки Громадянської війни. Літургію і панахиду очолював митро-

полит Кримський і Сімферопольський Лазар. Церковні співи виконував хор Сретенського чоловічого монастиря (місто Москва).

Потім тут же відбувся жалобний мітинг, що завершився проходженням урочистим маршем підрозділів почесної варты ЧФ РФ і ВМС України. Після цього відбулася церемонія покладання вінків на воду в Севастопольській бухті. Під час покладання гарматний салют провів ракетний крейсер «Москва», спеціально пришвартований до цього дня посередині Севастопольської бухти.

У заходах взяли участь керівництво міста, командувачі ВМС України і ЧФ РФ адмірالی Віктор Максимов і Володимир Корольов, а також відомий російський кінорежисер Микита Михалков.

Командувач ЧФ РФ оголосив звернення до учасників жалобних заходів міністра оборони Росії Анатолія Сердюкова, в якому, зокрема, містився заклик зберегти загальну історію, яку пережили народи Росії та України.

Наступного тижня в місті також відбудеться низка заходів до 90-річчя виходу, а на 19-20 листопада запланована масштабна історично-наукова конференція «90-річчя виходу частин російської армії і цивільних біженців з Криму».

Усього в жовтні-листопаді 1920-го на кораблях і суднах Чорноморського флоту Крим залишили понад 140 тисяч осіб. Армійські частини зупинилися в Галліполі (Туреччина), козаки — на Лемносі (Греція), військові моряки — в Бізерті (Туніс).

БАРВИ СОНЯЧНОГО СВІТУ

Виставка з нагоди 70-річного ювілею Кримської організації Національної спілки художників, яка з 28 жовтня по 7 листопада проходила у виставкових залах Національної спілки художників України в Києві, завершила свою роботу. Але навіть минулого понеділка, в день, коли вона вже офіційно не працювала, а згорлася, знімалися і вивозилися картини, на неї ще приходили відвідувачі. Востаннє окинувши поглядом, ніби прощалися із сонячними кримськими полотнами.

Якраз цього дня нам зустрілася викладач малюнку та живопису педагогічного університету Б. Грінченка Наталія Анатоліївна Прохорова, яка на художніх виставках частий гість і знається на них професійно. У неї в навчальному процесі заведено, що на такі виставки запрошує і своїх студентів. Словом, прагне вчити їх на найвищому рівні. А ця для неї особлива. - Часто бувають виставки високого рівня, - каже вона, - але не часто такої класичної школи. Дивлячись майже на кожну із картин, розумієш, що творив її справжній майстер. І в кожного майстра свій стиль, своє творче обличчя, в роботах помітна висока духовність. Я студентів сюди привожу, коли вивчаємо якусь тему.

Багато з тих, хто освоює у Києві високу науку, відвідували кримську виставку й самостійно. У неділю з друзями довго розглядав картини студент Національного університету імені Т. Шевченка з Криму Іван Крупачів. Сюди його привела жага до художньої

творчості, яку йому прищепив його дід, відомий кримський художник Копаєнко. І особливо надовго він зупинявся біля картин свого відомого родича, черпаючи з них енергію родинного тепла і рідного Криму.

Втім, теплою настрою набиралися й інші відвідувачі. Лагідне сонце, яке наче сходило із полотен, простори моря, кораблі і свіжість гір одним нагадували гринівську екзотику, іншим навіювали спогади про приємний відпочинок і пробуджували бажання знову побачити ті місця, які натхненно й талановито відтворили художники Криму.

Київський художник Андрій Боярин, який сім місяців творчо провів у Криму, ознайомившись з виставкою, сказав, що ці картини не лише дають насолоду, а й надихають. Він особисто знайомий з окремими кримськими художниками. І відвідування виставки дало можливість йому простежити, як його знайомі і друзі набираються творчої сили та досвіду. Особливо він відзначив творчий ріст художника Філатова.

Денис Головатий, теж студент Київського національного університету, прийшов сюди, ще маючи свіжі враження від знайомства з Дрезденською картинною галереєю, рівень якої оцінив, як грандіозний.

- Але й тут, - зазначив він, - є багато робіт, які за виконанням, за силою емоційного впливу не поступаються дрезденським.

Ось таке відверте і щире «кримське» враження молодого відвідувача.

Олександр Володимирович Шлапак, скульптор і водночас заступник директора в даному виставковому центрі, як ніхто інший має можливість знайомитися з творчістю різних художників і їхніми виставками. Він теж відзначив особливість цієї кримської великої добірки. На його думку, тут свій особливий шарм, багато прекрасних натюрмортів, світла і тепла. Він зазначив, що на відміну від багатьох попередніх виставок, які несли в

собі більше національний колорит, ця виставка радше інтернаціональна. І це не випадково теж. Крим історично багатонаціональний, і кримська виставка, попри усю творчу різноманітність, є відзеркаленням все-таки Криму. А ще тієї нестримної жаги до творчого пошуку і до творчості, бажання дарувати людям прекрасне, залучати інших до цієї творчості. І вона досягає результату. Як підтвердження цієї істини, є свідчення ще однієї відвідувачки виставки Галини Ключникової. Своє залучення до високого художнього мистецтва вона починала з ходіння по музеях та виставках, зустрічей з творцями. А тепер пише картини й сама. І без мистецтва не уявляє собі життя. Тож ця виставка теж додала їй наснаги до творчості.

Анатолій КОВАЛЬЧУК.

м. Київ.

Б'ЄМО ТРИВОГУ!

ПІД ЗАГРОЗОЮ ПОВНОГО ЗНИЩЕННЯ

КРИЛАТИЙ вислів героя радянської комедії Л. Гайдая «Хай живе наш суд - найгуманніший суд у світі» досить актуальний і зараз, проте - перестав бути смішним. Працівники Державної екологічної інспекції Севастополя, яким, що називається, допекло, зібрали термінову прес-конференцію, аби повідати про надмірну лояльність судів до осіб, що знищують червонокнижну флору Криму, зокрема - ялівець. За сьогоднішнього судочинства в Бахчисарайському районі, де розташовані підпільні цехи з виготовлення сувенірів, ялівець вже повністю вищезник. Тепер мисливці за цією

надзвичайною деревиною перекинулися на Севастопольський регіон.

До речі, виготовлення та реалізація будь-яких виробів з червонокнижної сировини заборонена чинним законодавством. За незаконний збут сувенірів, згідно зі ст.88-1.ч.2 Кодексу України про адміністративні порушення, передбачені штрафні санкції у розмірі від 153 до 340 грн., з конфіскацією виробів. Проте, такі мізерні стягнення не лякають правопорушників, адже їх прибутки - в сотні й тисячі разів більші.

Завідувачий юридичного сектору державної екологічної інспекції Севастополя Віталій Нікітін розповів журналістам про факт затримання громадянина Д. Панасюка та вилучення в нього 859 сувенірних виробів на суму 11 тисяч грн. Матеріали цього правопорушення були передані до Балаклавського суду. Суддя І.Лимаренко виніс рішення стягнути з правопорушника смішний штраф в сумі 64 гривні й повернути йому всі 859 сувенірних виробів. Природоохоронна прокуратура Севастополя опротестувала таке рішення народного судді І.Лимаренка. Апеляційний суд розглянув протест прокурора й прийняв рішення збільшити розмір штрафу з 64 до 134 гривень, частину ж рішення щодо повернення власнику сувенірних виробів залишив без змін.

Природоохоронне відомство було би змушене підкоритися такому рішенню нашого найгуманнішого у світі суду, якби того ж таки правопорушника Панасюка рівно через добу не було затримано в зоні запо-

відника «Байдарський» зі свіжоспиляними стовбурами ялівцю. А це вже - не адміністративне порушення, а кримінальний злочин. З огляду на таку зухвалість правопорушника та лояльність судочинства працівники природоохоронного відомства терміново скликали представників ЗМІ, розповівши про злочинний факт та особливу цінність унікальної червонокнижної рослини.

Ялівець належить до родини кипарисових. В усьому світі нараховується 70 видів цієї рослини. У Криму росте лише 5 видів, два з яких занесені до Червоної книги України. Росте він надзвичайно повільно. Аби стовбур досяг товщини руки, треба щоб минуло 2-3 століття. Тисячолітні дерев у Криму залишилося біля 10.

Перенасиченість надземної частини ялівцю ефірними маслами робить його надто вразливим: під час лісових пожеж він вигорає швидко і вщент. У 2005 році поблизу Балаклави через необережність туристів у поведженні з вогнем виникла пожежа, що знищила 21 га лісу, серед якого був і ялівець.

Його деревина не гниє й добре зберігається у воді. Недаремно перекриття в підвальних приміщеннях Судакської фортеці, що збереглася до наших днів, витесані з ялівцю. Спеціальною «вересовою ниткою», виготовленою з його коренів, в давнину при будівлі шхун шивали основні дошки.

У Швеції та Фінляндії ще й досі варять ялівець пивом, в Англії виробляють ялівець горілку, ірландці полюбують ялівецьвий джин, французи коптять на його деревині свинину, а іспанські гурмани люб-

лять баранину, піджарену до золотавого кольору на сумші ялівцю та іспанського дрочу.

В Україні також пряну сировину використовують у м'ясній, лікеро-горілчаній, кондитерській та рибо-консервній галузях.

Говорити про серйозне використання у нас цієї деревини для господарських потреб вже не має сенсу: її залишилося зовсім мало. Настільки мало, що ялівець потрапив до Червоної книги й охороняється державою. Проте, охороняється не дуже ретельно, з огляду на вищенаведені факти. Й це дуже прикро, бо один гектар цього надзвичайного дерева здатен за добу оздоровити повітря цілого міста.

Державна екологічна інспекція Севастополя закликає громадян регіону й туристів берегти унікальну природу Криму. Настав час, коли збереження рідкісних рослин повинно стати справою кожного громадянина суспільства, а втрата навіть єдиного дерева має розглядатися як особиста втрата.

Лідія СТЕПКО, власкор «КС».

м. Севастополь.

Фото Олени Данишиної.